21.3.2022

Kelan lausunto hallintovaliokunnalle asiassa HE 232/2021 vp hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallintovaliokunta on pyytänyt Kelaa lausumaan tiedonkulusta Kelan ja Maahanmuuttoviraston välillä käytännön tasolla. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Kela ei voi oma-aloitteisesti ilmoittaa Maahanmuuttovirastolle tilanteista, joissa oleskeluluvan haltija tai hakija turvautuu muutoin kuin tilapäisesti toimeentulotukeen, vaikka turvattu toimeentulo olisi oleskeluluvan edellytyksenä.

Kelan asiakaspalvelu ja ratkaisutyön toiminta on järjestetty siten, että asiakaspalvelussa ei tehdä asiakkaan etuuspäätöksiä. Tämän vuoksi lausuntoa varten on pyydetty selvitykset sekä Kelan eteläisestä asiakkuuspalveluyksiköstä että eteläisen vakuutuspiirin toimeentuloturvan keskuksesta.

Kelan eteläinen asiakaspalvelukeskus 1 vastaa alueensa asiakaspalvelun toiminnasta. Keskus vastaa myös Itäkeskuksen palvelupisteen asiakaspalvelusta. Eteläisen asiakaspalvelukeskuksen 1 keskuspäällikkö Martta Pukin mukaan käytännössä asiakaspalvelusta ei luovuteta tietoja tai käydä tietojenvaihtoa Maahanmuuttoviraston kanssa. Näin ollen asiakaspalvelusta ei oma-aloitteisesti toimiteta Maahanmuuttovirastolle mitään tietoja. Asiakas voi pyytää esimerkiksi halutessaan Kelan asiakaspalvelulta todistuksen siitä, saako tai onko saanut Kelasta mitään etuuksia. Näissäkin tapauksissa asiakas itse toimittaa edellä mainitun todistuksen Maahanmuuttovirastolle. Asiakas voi jättää esimerkiksi perustoimeentulotuen hakemuksen asiakaspalveluun, mutta se ratkaistaan muualla ratkaisutyön yhteydessä. Näin toimitaan kaikissa Kelan palvelupisteissä.

Kelan eteläisen vakuutuspiirin toimeentuloturvan keskus vastaa alueellaan perustoimeentulotuen ratkaisutoiminnasta. Ratkaisutyöhön sisältyvät myös ulkomaalaisten toimeentulotukihakemuksiin annettavat ratkaisut. Eteläisen vakuutuspiirin toimeentuloturvan keskuksen etuuskäsittelypäällikkö Sari Pitkosen mukaan ratkaisun yhteydessä selvitetään asiakkaalta tarvittavat tiedot mm. oleskeluluvan hakemisen yhteydessä ilmoitetut varat, jos oleskelulupaan kuuluu toimeentuloedellytys. Tarvittaessa yksittäistapauksissa Kela voi pyytää Maahanmuuttovirastolta hakemuksen käsittelyn yhteydessä tietoja asiakkaan oleskelulupahakemuksen yhteydessä Maahanmuuttovirastolle esittämistä varoista tai tuloista. Tämä tehdään perustoimeentulotuen tarpeen selvittämiseksi ja Kelalle annettujen tietojen tarkistamiseksi. Kelalla on oikeus saada kyseiset tiedot sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 20 §:n 1 momentin nojalla. Ratkaisua tehdessä huomioidaan asiakkaan tosiasiallinen tilanne. Asiakkaan asioinnista tai tehdyistä ratkaisuista ei oma-aloitteisesti ilmoiteta Maahanmuuttovirastolle. Tietoja voidaan luovuttaa Maahanmuuttoviraston pyynnöstä siten, kun laissa henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa ja kansaneläkelaissa säädetään.

Sari Pitkonen
Etuuskäsittelypäällikkö
Eteläinen vakuutuspiiri
Toimeentuloturvan keskus

Martta Pukki
Keskuspäällikkö,
Eteläinen asiakaspalvelukeskus 1
Eteläinen asiakaspalveluyksikkö

Kaisa Rainakari
Lakimies
Etuuksien ja palvelujen suunnitteluyksikkö
Toimeentulotukiryhmä